

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Muuttuva ja kokonaisvaltainen kriisinhallinta?

Suomen osallistuminen kriisinhallintatoimiin
Afganistanissa 2002-2021 sekä
vaikuttavuusarvioinnin kehittäminen

31.08.2023 | Hankkeen loppuseminaari
Anisa Doty, Salla Tykkyläinen,
Juha Pyykönen, Tapio Koskimies

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Tutkimuskonsortio

CMCFinland **Comprendum**
Kriisinhallintakeskus
Crisis Management Centre Finland

VAIKUTTAVA YRITYS

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Maanpuolustuskorkeakoulu

Seminaarin ohjelma

13:00-13:30	Kahvi & ilmoittautuminen
13:30-13:35	Seminaarin avaus
13:35-14:30	Tutkimusraportin esittely, tulokset & suositukset
14:30-15:25	Moderoitu paneelikeskustelu:
<i>Parempaa vaikuttavuutta kriisinhallintaan - selvityksistä toimintaan</i>
15:25-15:30	Seminaarin loppusanat

Tutkimuksen tausta, tavoitteet

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Toimeksianto

Tutkimustehtävä:

- Suomen Afganistaniin kohdistamien kriisinhallintatoimien vaikuttavuus 2002–2021

Kehittämistehtävä:

- Systemaattisen ja kattavan tiedon tuottaminen siitä, kuinka kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan vaikuttavuutta tulisi kehittää ja toimeenpanna

Tutkimuskysymykset

- Afganistanin-kriisinhallintaan liitetyt tavoitteet
- Sotilas- ja siviilikriisinhallinnan vaikutukset kotimaan valmiuksien ja osaamisen kehittämiseen ja viranomaisyhteistyöhön
- Kriisinhallintaan osallistumisen vaikutukset Suomen kansainväliseen vaikuttamiseen ja siviilikriisinhallinnan kehittämiseen
- Kriisinhallinnan vaikutukset Afganistanin vakauteen ja turvallisuuteen sekä YK:n tavoitteiden toteutumiseen

Aineisto & menetelmät

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Aineisto

- Haastatteluaineisto & työpajoissa koottu ryhmäkeskusteluaineisto
- Ministeriötason politiikka- ja strategia-dokumentit, valtiopäiväasiakirjat ja muut viranomaisasiakirjat
- Aiempi kriisinhallintaan ja vaikuttavuuteen liittyvä tutkimuskirjallisuus

Menetelmät

- Haastatteluaineiston laadullinen analyysi
- Operaatioalueen systeeminen analyysi
- Asiakirjatutkimus

Tulokset & keskeiset huomiot

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Ydinviesti

- Selvityksistä tekoihin!
- Afganistan on tutkimuksen konteksti & case study:
päähuomio on ***kriisinhallinnan vaikuttavuuden
parantamisessa***

Vaikutus Suomen valmiuksiin, osaamiseen ja viranomaisyhteistyöhön

Ongelmien lähteitä: tavoitteet, kriisit muuttuvat, sisäinen ja ulkoinen turvallisuus, valtion turvallisuus (Nato) vs. yksilön turvallisuus (EU)

... ja ratkaisuja: tavoitteet, kriteerit, mittarit; hierarkia, priorisointi, rakenne ja johtaminen

Vaikutus Suomen valmiuksiin, osaamiseen ja viranomaisyhteistyöhön

Kokonaisvaltaisuus ja mukautuvuus toteutettavissa:

Mitä tehdään (utp) – Miten tehdään (sot ja sivkriha, nexus)

- Esimerkki 1: tavoitteeksi vahvistaa puolustuskykyä.
Ratkaisu: taistelutekniikkaa, taisteluensiapua, ilmatulenjohtoa ...
- Esimerkki 2: lisää verkottumista. Ratkaisu: puolustusyhteistyötä lisää.
- Esimerkki 3: siviilikriisinhallinnan tehostaminen. Ratkaisu: keskittäminen, konfliktianalyysi, vaikuttavuusarviointi ...

Vaikutus Suomen valmiuksiin, osaamiseen ja viranomaisyhteistyöhön

Johtopäätöksiä (siviili- ja sotilaallinen kriisinhallinta):

- Kansallinen tavoite, sille sopiva suorituskky, seuranta ...
- Kriisinhallinnan kehittäminen: rakenne, johtaminen
- Linjavalinnat ajoissa ja kestävästi
- Nato-jäsenyyden aiheuttamiin muutoksiin valmistautuminen

Suomi osana kansainvälistä yhteisöä

Kaksi tutkimuskysymystä:

- kansainvälinen vaikuttaminen EU:ssa, Natossa ja suhteessa Yhdysvaltoihin
- Suomen toiminta siviilikriisinhallinnan kansainvälisen kehittämiseen parissa

Kriisinhallintaosallistuminen on...

- edistänyt Suomen mahdollisuuksia vaikuttamiseen kansainvälisissä suhteissa
- vahvistanut Suomen kansainvälistä asemaa turvallisuus- ja puolustustoimijana
- vaikuttanut myönteisesti Suomen hakuprosessiin osaksi puolustusliitto Natoa

Suomi on pyrkinyt EU:n
pienenä jäsenmaana lisäämään vaikutusvaltaansa
EU:ssa profiloitumalla siviilikriisinhallinnassa ja mm.
asiantuntijoiden sekondeerausten kautta.

Suomi osana kansainvälistä yhteisöä: päähavainnot

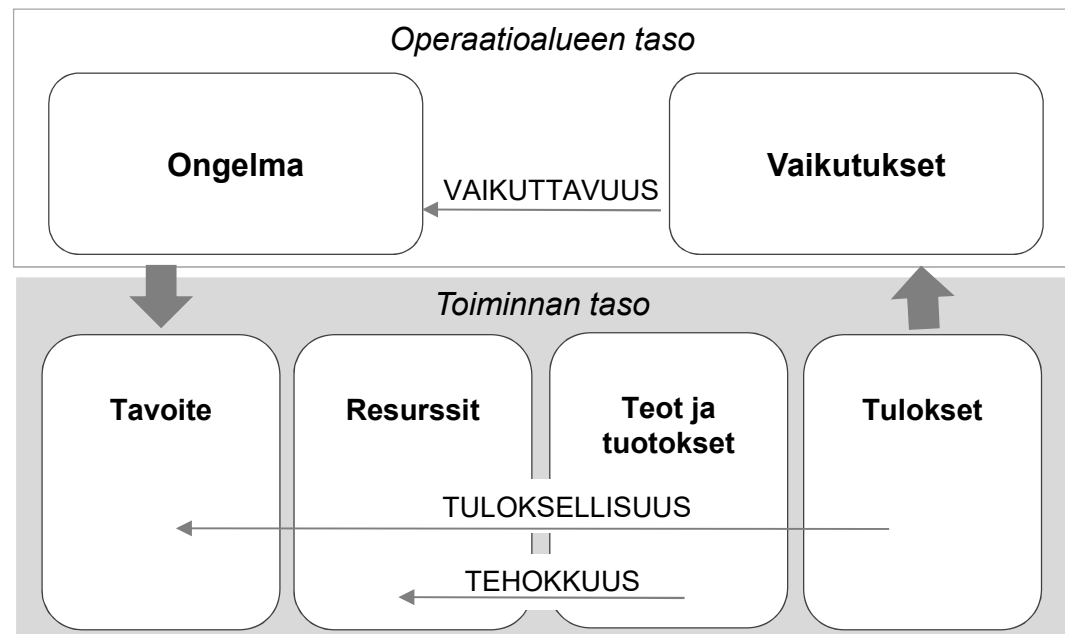
- Vaikuttamisen ja siviilikriisinhallinnan kehittämisen tavoitteet yleisluontoisia - toteutumista ei ole seurattu systemaattisesti
- Diplomatiavaikuttamisen vaikutuksia ei ole arvioitu eikä mitattu
- Viestintä ulko- ja turvallisuuspoliittisista vaikuttamisen tavoitteista on ollut haastavaa

Suomi osana kansainvälistä yhteisöä: päähavainnot

- Kansainvälisen toimintaympäristön ymmärrystä ja päivittyvää tilannekuvan analysointia pidetty tärkeänä, mutta se on ollut intuitiivista ja strukturoimatonta
- Ymmärrys kokonaisvaltaisuudesta, kolmoisneksuslähestymistavasta ja Do No Harm -periaatteesta ja näiden toimeenpanosta on ollut epätasaista ja ohutta

Afganistan-operaatioiden tuloksellisuus ja vaikuttavuus

- Missä määrin operaatioilla onnistuttiin parantamaan maan turvallisuutta ja vakautta?
- Systeemisen analyysin avulla ymmärrys siitä, missä ja miksi epäonnistuttiin.

Vipukohtana oikeuden takaaminen

Tuloksia ja oppeja

- Lähtökohtana sota terrorismia vastaan
- Länsi kuskan paikalla
- Ylevät tavoitteet, lyhyen aikavälin optimointi
- Kilpajuoksua, ei koordinaatiota

Jäykistettiin
epävakautta ja
turvattomuutta ruokkiva
systeemi yhä
vaikeammaksi muuttaa

*Kriisialueita lähestyttävä omalakisina
yhteiskuntina, ei konfliktina*

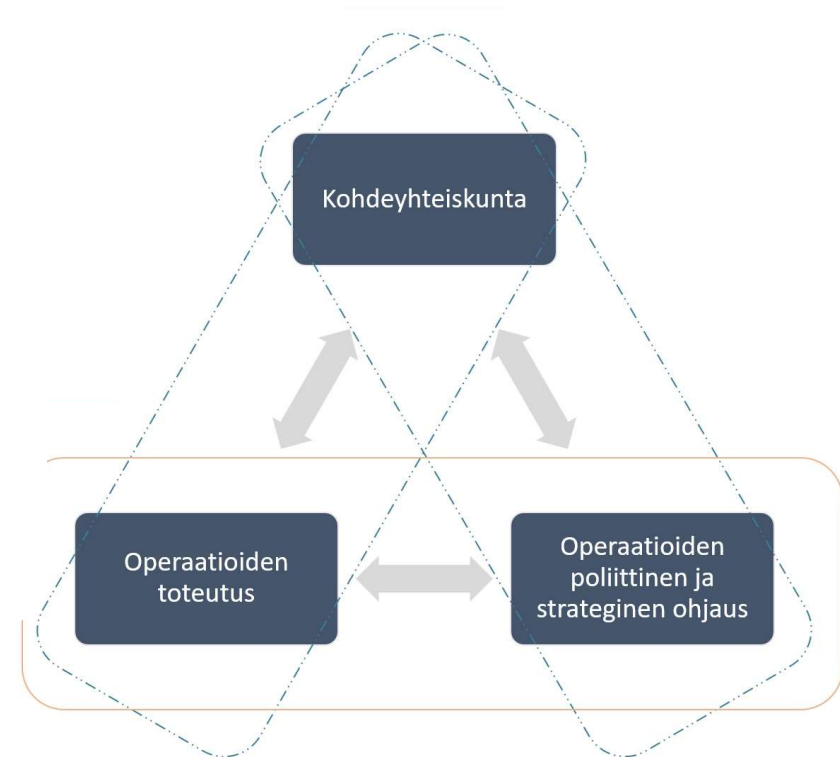
Systeeminen lähestymistapa kriisinhallintaan

KOKONAISVALTAISUUS

- Tavoitehierarkia
- Jaettu strategia ja roolitus
- Tavoitteiden ja toiminnan seuranta yli toimijarajojen

MUKAUTUVUUS

- Paikallinen omistajuus läpi operaation
- Kohdealueen systeeminen analyysi ja sen päivittäminen
- Operaatioiden suunnittelu ja mukauttaminen analyysin mukaisesti

Nostot / kärkisuositukset

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Suomen tulee muuttaa painotusta jälkikäteisistä arvioinneista kohti kriisinhallintaoperaatioiden vaikuttavuuslähtöistä suunnittelua ja mukautuvaa johtamista

Suomen tulee kytkeä kriisinhallintaan liittyvä päätöksenteko tavoitteiden toteutumisen seurantaan toiminnan kaikilla tasoilla

Suomen tulee edistää kansainvälisellä tasolla vaikuttavuuslähtöisiä toimintatapoja operaatioiden suunnittelussa ja mukauttamisessa

Suomen tulee siirtyä selvityksistä toimintaan!

Paneelikeskustelu:

Parempaa vaikuttavuutta kriisinhallintaan
- selvityksistä toimintaan

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Keskustelijat

- Elina Saaristo-Diatta, UM
- Veikko Kiljunen, UM
- Jyrki Ruohomäki, SM / CMC Finland
- Jarkko Pelkonen, Pääesikunta
- Maria Mekri, SaferGlobe

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Kiitos!

CMCFinland

Kriisinhallintakeskus
Crisis Management Centre Finland

 Comprendum

VAIKUTTAVA YRITYS

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Maanpuolustuskorkeakoulu

